

Tomasz Bilicki Pedagogia Jana Pawła II w działaniu - streszczenie referatu wygłoszonego 2 kwietnia 2007 roku w Krakowie podczas "IV Spotkania Miast Papieskich".

Pedagogia, czyli pedagogika praktyczna, Jana Pawła II to temat bardzo szeroki. Zaczyna się on od najwyższej próby filozofii personalistycznej, wiedzie przez konkretny spis wskazań i pouczeń, aż po ludzkie współodczuwanie problemów wychowawców i wychowywanych. Dwa słowa, dla uproszczenia, wydają się charakteryzować tę pedagogię: innowacja i odpowiedzialność.

Innowacją jest bez wątpienia oparcie nauczania na trzech płaszczyznach:

- argumentacji teologicznej, najbardziej oczywistej dla głowy Kościoła Katolickiego (przykład: dziecko jest darem Boga, wyrazem zaufania Stwórcy do rodziców),
- argumentacji filozoficznej, w przypadku Jana Pawła II personalistycznej (przykład: dziecko jest osobą, posiada niezbywalną godność; stosunek dorosłego do dziecka jest pierwszym sprawdzianem stosunku człowieka do człowieka; motorem wzrostu człowieka są relacje między osobami, także między człowiekiem a Bogiem),
- argumentacji pragmatycznej (troska o dzieci to zadbanie o przyszłość świata, narodu i społeczności; przyszłość człowieka jest nierozzerwalnie związana z wychowaniem).

Takie innowacyjne podejście adresuje pedagogię Jana Pawła II do wszystkich ludzi dobrej woli, nie tylko do tych, którzy są w stanie uznać argumentację teologiczną lub nawet filozoficzną.

Ojciec Święty przemawia po prostu do zdrowego rozsądku.

Odpowiedzialność za pedagogię, w myśl nauczania Jana Pawła II, ponoszą przede wszystkim rodzice. To oni mają prawo i obowiązek być głównymi wychowawcami dzieci, a w rodzinie skupia się przyszłość człowieka; nie ma środowiska od którego zależy więcej, niż od rodziny. Każdy ma obowiązek służyć rodzinie. Takie samo zadanie ma także państwo i samorząd; w tym celu papież namawia do tworzenia i wspierania instytucji służących rodzinie.

Innowacja i odpowiedzialność. Nie przez przypadek nowy projekt Centrum Służby Rodzinie w Łodzi (powołane w 1998 roku przez Arcybiskupa Łódzkiego, dedykowane Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II), nosi nazwę "Szkolna Akademia Innowacji i Odpowiedzialności". W programie weźmie udział 50 szkół, które dzięki konkretnym działaniom staną się bardziej innowacyjne, a rodzice młodzieży poczują się bardziej odpowiedzialni za szkołę, nauczyciele odpowiedzialni za uczniów, a uczniowie za swoje życie. To przykład pedagogiki Jana Pawła II w działaniu, podobnie jak wiele systemowych rozwiązań opracowanych podczas interdyscyplinarnych spotkań, skupionych wokół tematu "Łódź - Miasto Przyjazne Rodzinie". Referat ten adresowany jest do przedstawicieli "miast papieskich". Czy "miastem papieskim" jest to, które odwiedził Ojciec Święty? Miasto, które przyjęło go jako honorowego patrona, ma jego ulicę i pomnik? A może "miastem papieskim" jest tylko takie, które stosuje w polityce samorządowej papieską pedagogię? Jest to pedagogia centralnej roli rodziny, uznania suwerenności rodziny, promocji dobrej rodziny, skutecznej pomocy rodzinie w sytuacji kryzysowej, włączania rodziców w życie instytucji wychowawczych (świątlice, szkoły).

Pedagogika papieska jest interdyscyplinarna i domaga się szanujących integralną wizję człowieka rozwiązań systemowych, a nie sensacyjnych, często nastawionych na doraźny efekt polityczny, akcji. To wyzwanie podjęcia prymatu nie tylko "mieć" nad "być", kultury nad techniką i pracy nad kapitałem, ale służby publicznej nad własną małostkowością i pragnieniem władzy. Zastanów się, ile Twoja gmina, powiat, czy miasto ma systemowych rozwiązań prorodzinnych, ile ma rodzin zastępczych i adopcyjnych w miejsce instytucjonalnych domów dziecka, jest promuje dobrą rodzinę i pomaga rodzinie w kryzysie, wreszcie, czy można je nazwać miejscem przyjaznym osobie i rodzinie, a odpowiesz sobie na pytanie, czy mieszkasz w "mieście papieskim"?